

TIJD VOOR RECHTVAARDIGHEID

Verkiezingsprogramma 2019 - 2023
SP Zeeland

ZEELAND.SP.NL

INHOUD

- 1. INLEIDING 3**
- 2. LEEFBAARHEID 6**
- 3. ECONOMIE 8**
- 4. LANDBOUW, NATUUR EN LEEFOMGEVING 10**
- 5. KLIMAAT EN ENERGIE 13**
- 6. VERKEER EN VERVOER 15**
- 7. CULTUUR EN MONUMENTEN 18**
- 8. BESTUUR 20**

1. INLEIDING

Op 20 maart 2019 kiezen wij als Zeeuwen de nieuwe leden voor de Provinciale Staten. Deze verkiezingen zijn niet alleen provinciaal, maar ook nationaal van belang. De nieuwe leden van de Provinciale Staten kiezen namelijk, op hun beurt, de 75 leden van de Eerste Kamer. Een stem op de SP vergroot dan ook de kans dat we in de Eerste Kamer een eind kunnen maken aan het onrechtvaardig regeringsbeleid van de afgelopen jaren.

Zeeland is het waard om trots op te zijn. De provincie kenmerkt zich in veel opzichten door een goed werk- en leefklimaat, met veel mogelijkheden voor rust en ruimte in landschap en natuur. Dat leef- en vestigingsklimaat willen we beschermen tegen te veel inhaligheid. Dat is hard nodig. Want door landelijk beleid zijn steeds meer waarden en gemeenschapsvoorzieningen afhankelijk gemaakt van privaat winstbejag.

Dit tast ook in Zeeland de leefbaarheid aan, en schaadt het vestigingsklimaat. Vooral op de terreinen van gezondheidszorg, geestelijk welzijn, maatschappelijke opvang, openbaar vervoer en cultuur is de kwaliteit, de bereikbaarheid en de betaalbaarheid verslechterd. Het provinciebestuur heeft zich dat te weinig aangetrokken. De SP ijvert voor kwaliteitsherstel van deze waarden en gemeenschapsvoorzieningen

Het provinciebestuur spant zich in om bedrijven voor Zeeland te behouden en de vestiging van nieuwe bedrijven te stimuleren, met name waar deze innovatief inspelen op de eisen van duurzaamheid. Want dit zorgt voor goede werkgelegenheid. De SP steunt dit, maar vindt dat deze inspanningen te eenzijdig zijn gericht op het bevorderen van de bedrijvigheid. Het is ten koste gegaan van de andere voorwaarden voor een goed vestigingsklimaat en een goede leefbaarheid. We spannen ons in om het evenwicht te herstellen.

Als gevolg van regeringsbeleid is een schreeuwend tekort ontstaan aan voldoende en goed opgeleid personeel, onder andere in de zorg, de techniek, het onderwijs en de bouw. De SP zal zich sterk maken voor een goed vestigingsklimaat, zowel voor bedrijven als mensen. Maar we willen voorkomen dat nog meer gemeenschapsgeld en aandacht wordt gestoken in pogingen om werk te creëren voor mensen die er niet zijn. Ook op dit vlak is het herstel van het evenwicht ons doel.

Als SP ijveren we voor een economisch gezonde provincie. Maar niet voor groei ten koste van alles. Ook in Zeeland consumeren we in veel opzichten meer dan de aarde dragen kan. Hiermee putten we de aarde uit. Dat is niet een erfenis die we onze kinderen aan willen doen.

De SP blijft onverminderd streven naar een economisch gezonde, sociale, duurzame en groene provincie, waarin iedereen gelijke kansen krijgt. Met een integer bestuur dat er is voor al haar inwoners, ongeacht inkomen, leeftijd, afkomst, geslacht, geaardheid of religie. Een provincie waarin iedereen het recht heeft veilig te wonen, te werken en zichzelf te zijn.

SPEERPUNTEN:

- 1.1** Investeren in leefbaarheid. De grootste uitdaging voor de komende bestuursperiode is voor de SP het verbeteren van de leefbaarheid voor alle Zeeuwen, en daarmee ook de verbetering van het vestigingsklimaat, niet alleen voor individuele bedrijven maar vooral ook voor mensen. Investeren in leefbaarheid is ook van belang voor het aantrekken van nieuwe inwoners en voor het behoud van de huidige inwoners, met name ook jongeren.
- 1.2** Meer oog voor gemeenschappelijke voorzieningen. Daarom wil de SP dat de provincie meer oog heeft voor goed openbaar vervoer, cultuurbeleving, schone energie (voor en van iedereen) en huisvesting. Daarnaast moet de provincie, hoewel dit formeel geen kerntaak is, waken over de kwaliteit, bereikbaarheid en betaalbaarheid van (geestelijke) gezondheidszorg, en zich daar hard voor maken, omdat dit een basisvoorwaarde is voor een goede leefomgeving.
- 1.3** Voor iedereen bereikbaar, toegankelijk en betaalbaar. Voorop hoort te staan dat deze gemeenschappelijke voorzieningen bereikbaar, toegankelijk en betaalbaar zijn voor iedereen, ongeacht inkomen of maatschappelijke status, en vooral ook voor gehandicapten en mensen die op achterstand staan. Onder investeren verstaat de SP niet alleen het steken van geld in gemeenschapsvoorzieningen, liefst zo dicht mogelijk bij de mensen, maar vooral ook door intensiever te ondersteunen, te coördineren en te regisseren.
- 1.4** Behoud van waardevol Zeeuws landschap. Het vestigingsklimaat en de leefbaarheid zijn daarnaast gebaat bij bescherming van waardevol Zeeuws landschap, het zicht daarop, en de beleving daarvan door iedereen, inwoners en toeristen. De SP blijft zich daar sterk voor maken, zoals in 2016 verwoord in de nota van de Statenfractie 'De Zeeuwse Kust is voor iedereen'. Deze is gepubliceerd op: zeeland.sp.nl/sites/zeeland.sp.nl/files/attachments/sp_onderzoek_de_kust_is_voor_iedereen.pdf
- 1.5** Schone energie voor iedereen. Wonen en leven in Zeeland zijn ook gebaat bij schone energie voor iedereen. De SP spant zich daarvoor in, zoals door de Statenfractie in 2017 verwoord in de SP-nota 'Schone Energie in Zeeland voor Iedereen'. Deze is gepubliceerd op: zeeland.sp.nl/sites/zeeland.sp.nl/files/attachments/definitieve_energienota_sp.pdf
- 1.6** Evenwichtiger besteding van provinciale middelen. Affaires als de afhandeling van het Thermphos faillissement, de afbraak van het Zeeuws energiebedrijf, de kosten van de kerncentrale, en de aanleg van de Sloeweg hebben de provinciale financiën uitgeput. Van die beperkte provinciale financiën is een onevenredig groot deel ten goede gekomen aan initiatieven van bedrijven en vestigingsfactoren voor bedrijven, mede door sturing van het Rijk. De SP wil een evenwichtiger verdeling van de financiële middelen, waarbij niet de belangen van het Rijk doorslaggevend zijn, maar die van de leefbaarheid voor de Zeeuwse bevolking als geheel.
- 1.7** Gelijke kansen voor iedereen. De SP blijft onverminderd streven naar een economisch gezonde, en dus duurzame, groene en sociale provincie, waarin iedereen gelijke kansen krijgt. Met een integer bestuur dat er is voor al haar inwoners, ongeacht inkomen, leeftijd, afkomst, geslacht, geaardheid of religie. Een provincie waar iedereen het recht heeft veilig te wonen, te werken en zichzelf te zijn.

- 1.8** De provincie als één geheel. De SP ijvert ervoor dat de leefbaarheid van de provincie als geheel wordt versterkt, met inbegrip van de voorzieningen van regio's, gemeenten, steden, dorpen, buurtschappen, en de waarden van natuur en landschap. Immers, die herbergen ieder afzonderlijk voorzieningen en waarden die bijdragen aan de kwaliteit en de eigenheid van de provincie als geheel.
- 1.9** Leefbaarheid als kerntaak. De SP ziet voor de provincie een belangrijke rol in het versterken en beschermen van al die kwaliteiten en waarden, ook wanneer het gaat om voorzieningen die formeel niet worden gerekend tot de zogenaamde kerntaken van het provinciebestuur. De provincie behoort ook op te komen voor deze voorzieningen wanneer andere overheden (zoals Rijk, gemeenten en waterschappen) of andere instanties (zoals bedrijven of zorginstellingen) in gebreke blijven.

In dit programma krijgen bovenstaande punten ruim aandacht, maar geven we ook onze visie op veel andere provinciale zaken. Bij ons politieke denken en doen staan vijf waarden centraal: rechtvaardigheid, gelijkwaardigheid, solidariteit, de menselijke maat, en de menselijke waardigheid.

2. LEEFBAARHEID

Onder leefbaarheid verstaan we een economisch gezonde, sociale, duurzame en groene provincie waarin ieder mens gelijke kansen krijgt, en waarin gemeenschappelijke of openbare voorzieningen voor iedereen goed bereikbaar en betaalbaar zijn. Iedereen heeft recht op goede en bereikbare zorg en moet mee kunnen doen op de arbeidsmarkt en in de maatschappij. Als dit niet goed geregeld is dan vind de SP dat de provincie dit behoort te signaleren, en behoort te bevorderen dat de verantwoordelijken tot een betere aanpak komen.

Meerdere Zeeuwse gemeenten hebben te maken met afname van het aantal inwoners in kleine dorpen en woonkernen. We zijn er alert op dat de provincie niet alleen een grote stedenbeleid voert. Ook in dorpen moet er aandacht zijn voor wat nodig is om goed te kunnen wonen en leven. Er moet een redelijke verdeling zijn tussen het aantal bewoners en het aantal deeltijdbewoners om te voorkomen dat spookdorpen ontstaan. De provincie moet er voor zorgen dat er goed en bereikbaar openbaar vervoer is, ook in kleine woonkernen. Waar nodig ondersteunt de provincie beleid dat er op is gericht om nabijheid van middelbaar onderwijs en basisscholen te behouden.

SPEERPUNTEN LEEFBAARHEID:

- 2.1** De volksgezondheid en het geestelijk welzijn (GGZ) is steeds meer een verantwoordelijkheid geworden van het Rijk en marktpartijen. De zorg voor de jeugd, de maatschappelijke opvang en maatschappelijke participatie zijn in de eerste plaats verantwoordelijkheden van de gemeenten. Hoewel de provincie op al deze terreinen geen directe zeggenschap (meer) heeft, vindt de SP dat de provincie bij uitstek een overheid is die het geheel van alle zorg- en welzijnsvoorzieningen in een provincie als Zeeland behoort te overzien, en in actie behoort te komen wanneer de kwaliteit, bereikbaarheid en betaalbaarheid onvoldoende is gewaarborgd, zo nodig door de kwaliteit te bewaken, er stimulerend in mee te investeren, of de samenwerking te bevorderen tussen gemeenten, instellingen, verzekeraars en landelijke overheid. De SP ziet dat als een essentiële voorwaarde voor een goede leefbaarheid en voor een goed vestigingsklimaat, en daarmee als een kerntaak van de provincie, ook wanneer dit niet expliciet is benoemd.
- 2.2** In vrijwel alle sectoren van zorg zijn als gevolg van bezuinigingen door het Rijk en als gevolg van marktwerking of privatisering kwaliteitsproblemen ontstaan. Tot de meest urgente knelpunten behoort een gebrek aan voldoende deskundig personeel, zowel specialisten als verpleegkundigen. De SP wil actief beleid dat er op is gericht dit knelpunt zo snel mogelijk weg te werken.

- 2.3** In de Zeeuwse regio's behoren we de kansen te grijpen om perspectief te bieden aan de mensen die er wonen en willen wonen: perspectief op werk (dichtbij huis), op behoud van kwalitatief goede voorzieningen, op een geschikte woning en op mogelijkheden om zich als gemeenschap goed of beter te organiseren.
- 2.4** Er dient fors geïnvesteerd te worden in de regionale economie, in regionale zorg- en welzijnsvoorzieningen, in regionale cultuur en sport, in maatschappelijke voorzieningen, in opleidingen en in (het bouwen, renoveren, energiezuinig maken en betaalbaar houden van) huizen. Dat is een zware opgave waarbij de inzet nodig is van gemeenten, bedrijfsleven, woningcorporaties, zorginstellingen, welzijnsorganisaties en onderwijsinstellingen. Maar ook en vooral van de provincie als mede-investeerder, stimulator en/of regisseur.
- 2.5** Afgezet tegen de provinciale fondsen voor steun aan het bedrijfsleven, zijn de provinciale geldmiddelen voor uitvoering van de leefbaarheidsagenda tot dusver zeer karig gebleven. De SP wil daar meer evenwicht in brengen door instelling van een Leefbaarheidsfonds. Doel daarvan is dat provinciale geldmiddelen meer omvangrijk, meer doelgericht en minder versnipperd worden ingezet dan de afgelopen jaren het geval was onder de paraplu van de leefbaarheidsagenda. Daar horen maatstaven bij die waarborgen dat de leefbaarheid substantieel wordt bevorderd, en dat in gemeenschappen de sociale samenhang wordt versterkt.
- 2.6** De SP ziet ook de zorg voor het platteland en de natuur als voorwaarde voor een goede leefbaarheid. Het ruimtelijk beleid kan bij dit alles een belangrijke rol spelen, zoals bijvoorbeeld voor het herbestemmen van archeologisch en landschappelijk erfgoed, zoals kerken, authentieke boerderijen en erven voor activiteiten in de sfeer van economie, zorg en cultuur die passen bij de schaal van de regio.
- 2.7** Ook in kleine dorpen of woonkernen moet het woningbestand divers zijn. In ieder geval dient er op basis van behoefte genoeg ruimte te zijn voor sociale woningbouw. Geen sloop van goede bestaande woningen, ook niet met het gebruik van de energietransitie als alibi.

3. ECONOMIE

Ondernemers zijn het kloppend hart van onze economie. Grote bedrijven zorgen voor veel banen. Maar ook het midden- en kleinbedrijf (MKB) is een belangrijke werkgever. Daarnaast weerspiegelt het MKB de menselijke maat: door hun schaal en aard bevinden kleine bedrijven zich midden in de samenleving. Ze zorgen voor bedrijvigheid in de buurten, voor werkgelegenheid in de dorpen en voor de leefbaarheid van het platteland. De SP hecht er aan dat bedrijven voldoende oog hebben voor maatschappelijke belangen, goede arbeidsvoorwaarden en de inzet van arbeidsgehandicapten. Daar hoort ook bij dat niemand werkt voor minder dan het wettelijk vastgestelde minimumloon.

SPEERPUNTEN ECONOMIE

- 3.1** Het economisch beleid van de provincie, met onder andere stimulerings- en innovatiefondsen, behoort zich niet alleen te richten op grote bedrijven, maar vooral ook op het MKB. In alle gevallen wordt voorrang gegeven aan vernieuwende bedrijfsconcepten die de samenleving verrijken. Aan financiële bijdragen of leningen worden voorwaarden verbonden die garanderen dat bedrijven voldoende oog hebben voor maatschappelijke belangen, zoals werkgelegenheid, maar ook leefbaarheidsfactoren als duurzaamheid, milieubewustzijn, gebruik van schone energie en goede arbeidsvoorwaarden. Daaronder wordt begrepen het belang van vaste contracten, goede sociale regelingen voor ZZP'ers, de inzet van arbeidsgehandicapten en de garantie dat niemand werkt voor minder dan het wettelijk vastgestelde minimumloon.
- 3.2** De provincie behoort ervoor te waken dat het economisch stimuleringsbeleid niet onevenredig ten koste gaat van fondsvorming voor leefbaarheidsvoorzieningen.
- 3.3** Veel werkgelegenheid wordt geboden door grote (multinationale) bedrijven in met name de industriegebieden van Vlissingen/Borsele en Terneuzen. De keerzijde is dat het vaak gaat om bedrijven die gevaar kunnen opleveren voor de omgeving, en bij sluiting de samenleving kunnen opzadelen met de saneringskosten van gevaarlijke bedrijfsterreinen. Recentelijk heeft een van deze bedrijven (Thermphos) de provincie aan de rand van de financiële afgrond gebracht. Zoiets mag niet opnieuw gebeuren. De provincie behoort in kaart te brengen wat op dit vlak de risico's zijn, en behoort juridisch waterdicht af te dwingen dat kosten van sanering of milieuvervuiling niet voor rekening komen van de samenleving, maar van de onderhavige bedrijven zelf, ook in het geval van faillissement of plotseling vertrek, bijvoorbeeld door hen te verplichten verzekeringen af te sluiten of geldmiddelen in reserve te houden. Dit geldt voor zowel bestaande als nieuw te vestigen bedrijven.

- 3.4** In het geval van gevaarlijke transporten (over de weg, het spoor of het water) moet tevoren duidelijk zijn wie opdraait voor rampenbestrijding of crisismanagement.
- 3.5** De provincie behoort in te zetten op het omvormen van de 'energie-intensieve' Zeeuwse industrie naar een 'biobased economy', maar dit mag niet ten koste gaan van actieve betrokkenheid bij het streven naar 'schone energie voor iedereen' in de bebouwde omgeving: de steden, wijken, dorpen, buurtschappen en verspreide bebouwing op het platteland.
- 3.6** De provincie moet zich inspannen om nieuwe bedrijven, waaronder ook overheidsinstellingen, naar Zeeland te trekken, die het milieu niet overmatig belasten en zorgen voor duurzame en hoogwaardige werkgelegenheid. Het provinciebestuur spant zich er tot het uiterste voor in dat ook de Rijksoverheid hiervoor verantwoordelijkheid neemt, en dat geen concurrentiestrijd ontstaat tussen gemeenten.
- 3.7** Samen met gemeenten, onderwijs, ondernemers, zorginstellingen en uitkeringsinstanties behoort de provincie plannen te maken die als doel hebben voldoende opleidings- en stageplaatsen te realiseren, met name in sectoren waar een tekort is of dreigt aan voldoende, goed opgeleid personeel, zoals in de zorg, de techniek en het onderwijs.
- 3.8** Voor de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van een groene provincie als Zeeland is van belang dat er wordt geïnvesteerd in biologische landbouw, zodat in harmonie met landschap en milieu wordt geboerd. Innovaties in de biologische landbouw moeten gestimuleerd worden. Hierbij valt te denken aan het subsidiëren van proefprojecten en het actief bevorderen van kennisuitwisseling. Boeren die (deels) over willen schakelen op biologische landbouw of veehouderij worden hierin ondersteund.
- 3.9** De provincie moet afspraken maken met gemeenten om de onderlinge concurrentie bij het aantrekken van bedrijven te stoppen, en te voorkomen dat waardevol landschap ondergeschikt wordt gemaakt aan financiële belangen, zoals in het geval van De Trekdijk bij Middelburg, of op andere plaatsen langs toegangswegen. Bij bedrijfsvestigingen behoort de provincie in eerste instantie in te zetten op inbreiding op bestaande bedrijfsterreinen in plaats van het opofferen van landschap- en natuur.
- 3.10** De provincie moet zich blijven inzetten om rijksoverheidsdiensten en landelijke servicecentra naar Zeeland te halen, en deze juist in gebieden met minder werkgelegenheid neer te zetten.

4. LANDBOUW, NATUUR EN LEEFOMGEVING

Zeeland is uniek als kustprovincie en heeft daardoor bijzondere landschappelijke en ecologische waarden. De Zeeuwse kust wordt erg gewaardeerd door bewoners en bezoekers, is rijk aan flora en fauna, staat in de top 10 van internationale vogelgebieden en is aangewezen als Natura-2000-gebied. Daarmee is het een van de belangrijkste natuurgebieden van ons land. Sinds enkele jaren vindt langs de kust steeds meer recreatieve bebouwing plaats. Nu de Kustvisie tot een zekere bescherming heeft geleid van het gebied direct langs de Noordzee, bedreigt de bouwwoede ook de Deltawateren, een gebied met meerdere ecosystemen: rivierarmen en estuaria, slikken en schorren, dijken en vliedbergen, vronen en inlagen.

De SP vindt dan ook dat dit gebied bescherming verdient, met behoud van uitzicht en openheid. Maar de afgelopen tijd wordt hier het ene na het andere plan gepresenteerd voor de aanleg van grootschalige huisjesparken. Het gaat om bebouwing aan de oevers en binnenwateren van de Oosterschelde, het Grevelingenmeer, Veerse Meer en gedeelten van de Westerschelde.

Uit een onderzoek van de SP onder 600 inwoners van Zeeland bleek dat een overgrote meerderheid gekant is tegen dit soort ontwikkelingen en juist uitzicht, rust en ruimte wil behouden. De SP verzet zich tegen deze vernietiging van ons natuurlijk kapitaal, waarbij openbare ruimte wordt ingeperkt door projectontwikkelaars. De kust en de oevers van de binnenwateren zijn voor iedereen en mogen niet zomaar privé-eigendom worden. De provincie behoort hier de regie te pakken.

Zeeland is ook een provincie met grote industriële bedrijven die veel betekenen voor de economie, maar die ook negatieve aspecten met zich meebrengen voor de leefomgeving. Daarbij gaat het onder meer om luchtvervuiling, watervervuiling, geluidshinder en stankoverlast. Dit kan de volksgezondheid schaden. De SP wil dat Zeeland zowel de bewoners als de bezoekers een gezonde leefomgeving biedt, door schadelijke ontwikkelingen tegen te gaan en landschap en natuur te behouden en te beschermen.

Het Zeeuws platteland bestaat in hoofdzaak uit landbouw- en natuurgebieden. Landbouw is in eerste instantie van belang voor de voedselvoorziening. Het platteland is evenzeer van belang voor de beleving van de natuur, het landschap en de eigenheid van Zeeland. De SP ziet dat niet als tegenstrijdig, maar vindt dat landbouw, landschap en natuur een mooie, harmonische eenheid kunnen en behoren te zijn. Dat kan door in te zetten op biologische landbouw, kleinschalige landbouw en biodiversiteit.

Vooruitlopend op de Omgevingswet, die waarschijnlijk in 2021 in werking treedt, zwelt de discussie aan over de ruimte die wel of niet moet worden gegeven aan ontwikkelingen die leefomgeving, landschap en natuur kunnen bedreigen. De SP zal zich daarbij blijven inzetten voor handhaving van de kwaliteiten van landschap en natuur, en voor een gezonde leefomgeving.

SPEERPUNTEN LANDBOUW, NATUUR EN LEEFOMGEVING

- 4.1** De SP kiest waar nodig en mogelijk voor behoud en bescherming van open landschap, landbouwgrond en natuur boven andere belangen als stads- of dorpsuitbreiding, uitbreiding van industrie- of bedrijventerreinen of uitbreiding van recreatieterreinen. Plannen in die sfeer behoren zo veel mogelijk te worden gerealiseerd door inbreiding in bestaande bebouwde of concentratiegebieden. Onze visie is dat de provincie hier de regie moet blijven houden.
- 4.2** De provincie moet scherpe kaders aangeven om te voorkomen dat de kust, het open landschap, de stranden en de oevers van de wateren worden volgebouwd met recreatieparken en hotels. Als het aan de SP ligt, komt er geen nieuwe bebouwing op het strand of nieuwbouw aan de kust. De kust moet zoveel mogelijk openbare ruimte blijven voor iedereen.
- 4.3** De SP vindt dat de Kustvisie en het landelijke Kustpact te veel ruimte heeft gelaten voor bebouwing. De SP is er dus op tegen dat op allerlei plekken aan de kust de rust wordt verstoord en het uitzicht wordt beperkt en bebouwing wordt toegestaan.
- 4.4** Er moet zo snel mogelijk een visie komen om ook de oevers van de Deltawateren te beschermen. Bij vertraging van dat proces door tegenstribbelende belanghebbenden moet de provincie het voortouw nemen om de vaart er in te houden. Het zijn gebieden waar veel bewoners en recreanten naar toe gaan om van natuur en landschap te genieten, te zeilen, te surfen, te lopen of anderszins te bewegen. Frisse lucht, rust en ruimte, een blik over open water moet voor iedereen gewaarborgd blijven.
- 4.5** Provinciale afstemming is nodig om te voorkomen dat er gebouwd wordt voor leegstand. Openbare ruimte mag niet worden ingevuld door recreatiewoningen, die niet worden verkocht of leegstaan en dienen als vastgoedbelegging.
- 4.6** De SP staat kritisch tegenover het vervangen van campings door bungalows en recreatieparken. Naast de ruimtelijke gevolgen vindt de SP het ook van groot belang dat het voor iedereen, ongeacht het inkomen, mogelijk moet zijn om in Zeeland te recreëren. Diversiteit van het aanbod is daarom van groot belang.
- 4.7** Kwaliteitsverbetering van campings is prima. Echte verpaupering (waar sprake is van ondermijning, waar criminele activiteiten plaatsvinden of verkrotting toelaat) moet worden aangepakt. Maar dit mag er niet toe leiden dat, onder het mom van herstructurering, bestaande campings of recreatieparken uitbreiden.
- 4.8** Hoogbouw moet zoveel mogelijk beperkt worden. Hoogbouw legt een groot beslag op de openheid van het landschap. In gebieden waar al hoogbouw is, kan het bij hoge uitzondering worden toegestaan, op voorwaarde dat bewoners vroegtijdig worden betrokken bij eventuele plannen.
- 4.9** Bouw van hoge windmolens kan uitsluitend worden geaccepteerd in concentratiegebieden, op industrieterreinen en langs grote infrastructurele werken. De SP vindt dat hoogbouw van windmolens niet kan worden toegestaan langs dijken bij open wateren en langs Natura-2000-gebieden.

- 4.10** De provincie moet erop toezien dat gemeenten zich houden aan afspraken om open landschap, stilte en duisternis te behouden.
- 4.11** In de natuur bevinden zich kwetsbare gebieden die omwille van biodiversiteit en het behoud van soorten beschermd moeten worden. De natuurgebieden moeten verder zoveel mogelijk toegankelijk en beleefbaar zijn. Maar als het van belang is dat een gebied wordt afgesloten (omdat voor bepaalde dieren en planten een rustgebied essentieel is) dan dient dat besluit, voorzien van goede argumenten, te worden gerespecteerd. De bereikbaarheid van natuurgebieden met openbaar vervoer moet beter worden.
- 4.12** Zeeland moet geen doorgangsgebied worden voor internationaal vrachtverkeer. Er moet niet ingezet worden op meer doorgaand verkeer dat door de Westerscheldetunnel rijdt. De Zeeuwse wegen behoren in eerste instantie een functie te hebben voor bestemmingsverkeer.
- 4.13** De wijze waarop economisch naar de landbouw wordt gekeken, alsof het alleen gaat om het voortbrengen van zo goedkoop mogelijke producten en zo groot mogelijke opbrengsten, is ecologisch en maatschappelijk onverantwoord. De hoge indirecte kosten, veroorzaakt door CO₂, uitstoot en uitspoeling van mest of kunstmest, worden ten onrechte doorberekend aan de samenleving, in de vorm van heffingen en belastingen. Uiteindelijk is biologische landbouw beter en goedkoper voor ons allemaal. De SP verkiest dit boven intensieve vormen van landbouw.
- 4.14** Met name de intensieve veehouderij is de SP een doorn in het oog, waar dit ten koste gaat van dierenwelzijn, gezondheid en milieu.
- 4.15** Het percentage biologische landbouwgrond blijft in Zeeland ver achter bij dat in andere provincies. De SP wil dat de provincie op dit gebied een inhaalslag maakt en de biologische landbouw actief stimuleert.
- 4.16** We bepleiten we een stimuleringsfonds dat de overbrugging makkelijker maakt voor agrarische ondernemers om over te stappen op biologisch of streekeigen werken.
- 4.17** Niet alleen industriële innovaties, maar ook innovaties in de biologische landbouw worden door de provincie gestimuleerd.
- 4.18** In de landbouw moet het gaan om duurzame, ecologisch verantwoorde productie, en een meer eerlijke verdeling van de opbrengsten voor alle mensen die in de keten werken.
- 4.19** Landbouw moet de bodem en de soortenrijkdom niet uitputten, maar er op gericht zijn deze juist te verrijken. We moeten terug naar een kleinschaliger landbouw met heggen en bomen, om te voorkomen dat er steeds meer diersoorten en plantensoorten verdwijnen die voorheen in landbouwgebieden voorkwamen.
- 4.20** In het belang van de biodiversiteit vindt de SP dat Zeeland een actief bij-vriendelijke provincie moet worden. Dat houdt in dat de komende vier jaar provincie brede maatregelen worden genomen om de biodiversiteit te verhogen. Bij dit proces behoort het inventariseren en monitoren van de stand van soorten bijen en andere insecten.

5. KLIMAAT EN ENERGIE

Het Zeeuws beleid voor het overschakelen op schone energie mist een duidelijke richting. Volgens het Rijksbeleid voor de bebouwde omgeving zouden er in Zeeland 200.000 woningen van het aardgas af moeten. Wij zien niet welke taken en instrumenten de provincie oppakt om die omschakeling voor iedereen goed te laten verlopen. We zien vooral aandacht voor de technische kant van het verhaal. De SP wil dat de sociale en menselijke aspecten beter worden uitgewerkt. Wij vinden dat deze energietransitie juist kansen biedt om mensen meer bij de gemeenschap te betrekken.

De SP wil wel tempo maken met een energie-neutrale samenleving, maar dan op een manier waar iedereen aan mee kan doen. We willen dat schone energie voor iedereen financieel bereikbaar wordt. We willen dus niet dat grote groepen burgers buitenspel komen te staan. Dit is nu wel het geval. Wie kan investeren profiteert van energiesubsidies en energierendement. Maar wie dat niet kan betaalt extra energieheffingen. Door de manier waarop het nu geregeld is ontstaat een tweedeling die mensen met geld rijker maakt en mensen met een kleiner vermogen armer.

SPEERPUNTEN KLIMAAT EN ENERGIE

- 5.1** Het realiseren van duurzame vormen van energie moet voor iedereen bereikbaar zijn, en mag niet leiden tot vergroting van de tweedeling.
- 5.2** De SP kiest voor een aanpak van de energietransitie die de hele Zeeuwse bevolking in staat stelt mee te doen, ook voor mensen die niet de nodige financiën hebben. Een aanpak die deelnemers zeggenschap geeft. We willen aanhaken bij initiatieven van onderop die al duurzaam bezig zijn. En dan een solidaire aanpak kiezen, die de lusten en lasten rechtvaardig verdeelt, zodat lokaal de leefbaarheid verbeterd wordt.
- 5.3** De SP wil dat de provincie financiële middelen vrijmaakt voor onafhankelijke informatievoorziening over energie en zich inzet voor meer democratische en sociale organisatievormen voor schone energie en energiebesparing. Dit vanuit het belang van energie als gemeenschapsvoorziening, met zeggenschap voor iedereen. Op zo'n manier dus dat iedereen mee kan doen.
- 5.4** De provincie moet initiatieven ondersteunen die uit de samenleving in dorpen en wijken komen voor schone energie en energiebesparing, zodat lokaal schone energie voor ieder bereikbaar en betaalbaar wordt. Als gefaciliteerd wordt om samen als gemeenschap aan de slag te gaan, zal dit sociale contacten verbeteren en ontstaat er een verbinding tussen mensen.

- 5.5** Als overheidssubsidies en faciliteiten worden verstrekt voor energiebesparing, voor zonneparken, panelen, windmolens of andere schone energiebronnen dan zouden niet slechts enkelen daarvan moeten profiteren. Als energie goedkoper wordt door gesubsidieerde opwekking van duurzame energie dan zou iedereen in dat voordeel moeten delen. Dat kan via coöperaties, als ze voldoen aan zekere voorwaarden. Een essentiële voorwaarde is dat geen financiële drempels bestaan om daar aan deel te nemen. Dat betekent dat iedereen, ongeacht vermogenspositie, moet kunnen meedoen. Dit kan onder andere mogelijk worden gemaakt door vormen van voorfinanciering. Het is een manier om te participeren bij duurzame energie in de eigen omgeving. Met zeggenschap voor iedereen.
- 5.6** De provincie stimuleert de woningcoöperaties om, waar dit wenselijk is, de oude woningvoorraad zo snel mogelijk energieneutraal te maken en daar juist de subsidie PIW voor te gebruiken.
- 5.7** De SP vindt Zeeland bij uitstek een provincie om verder te gaan met de ontwikkeling van getijdencentrales.
- 5.8** Als we willen dat we met elektrische auto's gaan rijden, dan dient ook de provincie een rol te spelen bij de opzet van infrastructuur hiervan en dus ook opladers in de provincie te faciliteren.
- 5.9** De provincie behoort het goede voorbeeld te geven door zo veel en zo snel mogelijk eigen gebouwen, wagenpark en voorzieningen energieneutraal te maken.
- 5.10** Kerncentrales zijn onverantwoord. Als er een ongeluk plaatsvindt dan zijn de gevolgen voor de bevolking rampzalig, de schade onbetaalbaar en de schadelijke effecten voor de toekomst groot. Daarom is de SP voor sluiting en ontmanteling van de kerncentrale in Borssele. Zolang de kerncentrale in Borssele nog niet dicht is, moet actief werk worden gemaakt van de ontvlechting van de PZEM en EPZ. En moet de veiligheid zo goed mogelijk worden gegarandeerd.
- 5.11** De provincie behoort alles in het werk te stellen om te bevorderen dat ook de kerncentrales in België worden gesloten en dat België als goede buur werk maakt van betere communicatie met betrekking tot de kerncentrales van Doel.
- 5.12** De SP keert zich tegen nieuwe vormen van energie opwekking die niet duurzaam zijn en gevaren met zich mee kunnen brengen voor milieu en volksgezondheid, zoals de mestvergister bij Rilland.

6. VERKEER EN VERVOER

Voor inwoners, toeristen en de economie is het belangrijk dat de hele provincie goed bereikbaar is. De provincie is direct verantwoordelijk voor het openbaar vervoer en voor het provinciale wegennet. De marktwerking in het openbaar vervoer zorgt ervoor dat vervoersbedrijven winst kunnen maken en deze winst niet hoeven te investeren in het verbeteren van het vervoer. Dit terwijl er steeds hogere eisen gesteld worden aan openbaar vervoer en wegen, met name op het gebied van duurzaamheid, veiligheid, luchtkwaliteit en (geluids)overlast.

Vestigingsklimaat en leefbaarheid worden in belangrijke mate bepaald door de beschikbaarheid van goed openbaar vervoer. Het OV-aanbod in Zeeland is beperkt en de laatste jaren verslechterd. Daardoor ontstaat een neerwaartse spiraal: minder reizigers, minder dienstverlening. Door te investeren in kwaliteit kan het OV voor veel reizigers een aantrekkelijk alternatief worden. De SP wil dat de neerwaartse spiraal in Zeeland wordt omgebogen. Dit vergt investeringen vanuit de provinciale leefbaarheidsagenda, en verhoogde inspanningen bij besprekingen met hogere en lagere overheden, zowel in Nederland als België, en met vervoerbedrijven.

Onderdeel van de overschakeling op schone energie is ook de bevordering van elektrisch transport, zowel over land als over water. Overheidsmaatregelen en marktwerking kunnen tot gevolg hebben dat dit leidt tot vergroting van inkomensverschillen. De SP wil daar voor waken.

SPEERPUNTEN VERKEER EN VERVOER

- 6.1** Er moet een goed en fijnmazig, betaalbaar netwerk zijn voor openbaar vervoer, toegankelijk voor iedereen, met voldoende frequentie voor alle reizigers. Daarbij horen ook betere verbindingen met de Randstad, Noord-Brabant en België. Daarbij behoort ingezet te worden op kortere reistijden en betere overstapmogelijkheden. Van belang is ook betere informatie over de haltetaxi en deze toegankelijker en flexibeler oproepbaar te maken, met duidelijke mogelijkheden om kort voor aanvang van de reis nog te boeken.
- 6.2** De SP wil dat de OV-chipkaart weer bruikbaar wordt in al het publieke vervoer in Zeeland, ook voor de haltetaxi en de Westerschelde Ferry. Daarbij behoren handigere en eenduidigere betaal- en gebruiksmogelijkheden, aangepast aan de eisen van de tijd.
- 6.3** De provincie behoort een betere samenwerking te bevorderen tussen openbaar vervoer en doelgroepenvervoer. Haltes en andere OV-voorzieningen behoren, voor zo ver dit nog niet het geval is, toegankelijk te worden gemaakt voor gehandicapten.

- 6.4** De provincie behoort er zorg voor te dragen dat bij stations en busknooppunten voldoende fietsenstallingen en goede wachtvoorzieningen aanwezig zijn. Daarbij horen ook fietskluisen.
- 6.5** Het openbaar vervoer moet veilig en betrouwbaar zijn met goed opgeleide en volgens de CAO betaalde chauffeurs. De provincie dient verdringing tegen te gaan van reguliere werkgelegenheid zoals gebeurt bij de inzet van vrijwilligers op voertuigen.
- 6.6** Voor inwoners van Zeeuws-Vlaanderen is het niet mogelijk om zonder te betalen naar andere delen van de provincie te reizen. Dit is niet acceptabel. De Westerscheldetunnel moet daarom zo snel mogelijk tolvrij gemaakt worden. Tolopbrengsten mogen niet worden gebruikt voor de (mede)financiering van andere projecten of andere infrastructuur. We blijven ons inzetten voor het overnemen van de tunnel door het Rijk op een wijze dat de tolheffing kan worden beëindigd.
- 6.7** De SP blijft gekant tegen het uitkleden of verminderen van de afvaarten van de veerdienst Vlissingen-Breskens. De veerdienst is nu in provinciale handen. We hechten er groot belang aan dat dit zo blijft.
- 6.8** Plannen om voor toeristen meer belevingswaarde toe te voegen aan de veerdienst Vlissingen-Breskens mogen niet tot gevolg hebben dat de kwaliteit van de verbinding als OV-voorziening vermindert. De beste beleving is een frequente en betrouwbare veerdienst.
- 6.9** Veiligheid gaat de SP aan het hart. Zeker ook als het gaat om het Zeeuwse verkeer. Daarom is het van groot belang dat de provincie zich proactief inzet voor de veiligheid op de provinciale wegen, fietspaden en andere verkeersvoorzieningen.
- 6.10** Een ander belangrijk aandachtspunt op het gebied van veiligheid is het vervoer van gevaarlijke stoffen, zowel over weg en spoor als water. De provincie ziet er op toe en bevordert dat dit goed geregeld is, en dat de controlerende en handhavende diensten hiervoor voldoende zijn toegerust.
- 6.11** Vervoer van goederen over water geniet de voorkeur boven vervoer over land omdat het minder vervuilend is. De SP is dan ook een groot pleitbezorger van de binnenvaartsector. De provincie moet bevorderen dat meer goederenvervoer over water plaatsvindt door waterwegen op orde te houden, knelpunten op te lossen en te zorgen voor goede voorzieningen.
- 6.12** Binnen 200 meter van zorginstellingen, onderwijsinstellingen en bedrijventerreinen moeten goed toegankelijke bushaltes aanwezig zijn, zodat deze goed, veilig en op logische tijden bereikbaar zijn.
- 6.13** Onderdeel van de overschakeling op schone energie is ook de bevordering van elektrisch transport, zowel over land als over water. De SP steunt dit, en vindt dat het provinciebestuur dit behoort te bevorderen en te faciliteren. De provincie dient er daarbij oog voor te hebben dat het beleid de lusten en de lasten eerlijk verdeelt, op zodanige wijze dat dit de tweedeling niet vergroot, en dat er geen groepen door op achterstand geraken. Oplossingen kunnen gezocht worden in collectieve voorzieningen die voorkomen dat een deel van de inwoners opdraait voor lasten en zelf niet financieel in staat is om te participeren.

- 6.14** Door de financiële problemen van de afgelopen jaren dreigt het onderhoud van de wegen en daarmee de veiligheid in de knel te komen. Er zijn nu stappen gezet om dit weer naar een acceptabel niveau te krijgen. De SP is daar dan ook voorstander van. Wel dient scherp in het oog gehouden te worden dat overdadige projecten en luxe uitvoeringen van projecten (zoals het laatste deel van de Sloeweg) niet meer plaats zullen vinden. Soberheid en doelmatigheid moet het credo zijn.
- 6.15** De SP blijft zich inzetten om een treinverbinding voor personenvervoer tussen Terneuzen en Gent tot stand te laten komen.
- 6.16** De SP zet zich in voor de uitbreiding van ligplaatsen en voorzieningen ten behoeve van de binnenvaart.

7. CULTUUR EN MONUMENTEN

Kunst en cultuur, vorm geven aan wat je als mens bezig houdt of wat er in je leeft, dat is wat het leven waardevol maakt. Soms zelfs zo waardevol dat het generaties lang als erfgoed wordt bewaard. De SP ziet de productie en de beleving van kunst en cultuur dan ook als een essentieel en daarmee onmisbaar onderdeel van het leefklimaat. In kunst en cultuur wordt de eigenheid tot uiting gebracht, zowel van individuen als gemeenschappen. Het maakt persoonlijke gevoelens los en herkenbaar. Daarom verwerpt de SP het idee dat aan kunst en cultuur de subsidievoorwaarde kan worden gesteld dat het economische doelen moet dienen, zoals Zeeland-promotie. De provincie wordt er namelijk niet beter, maar juist armer van wanneer kunst en cultuur zich hier niet in alle vrijheid kunnen ontwikkelen.

SPEERPUNTEN CULTUUR EN MONUMENTEN

- 7.1** De SP vindt dat cultuurgeld in de eerste plaats ten goede behoort te komen aan de productie van cultuur, ofwel aan projecten van kunstenaars en aan de kunstenaars zelf, waarbij geldt dat voor de inwoners geen financiële of andere drempels worden opgeworpen om cultuur te beleven.
- 7.2** Voor een gezond cultureel klimaat geldt dat niet alleen ruimte bestaat voor topkunst, maar dat vooral ook wordt geïnvesteerd in de laag van waaruit culturele activiteiten opbloeien. Dat beperkt zich niet alleen tot goede onderwijsmogelijkheden voor muziek, theater, film, beeldende kunst en andere vormen van cultuur, maar ook tot het waarborgen van goede regionale en lokale voorzieningen en activiteiten.
- 7.3** Provinciale middelen behoren dan ook meer dan tot dusver te worden ingezet voor regionale cultuurarrangementen met gemeenten, waarbij criteria gelden van diversiteit en laagdrempeligheid.
- 7.4** We stellen meer middelen beschikbaar voor het behoud van groen en grijs erfgoed op het platteland. Bij groen erfgoed gaat het om landschappelijke elementen die karakteristiek zijn voor het cultuurlandschap van Zeeland, zoals dijken, bomenlanen, hoogstamboomgaarden, houtwallen en hagen. Bij grijs erfgoed gaat het om historische bouwsels en gebouwen, zoals gemalen, molens, buitenplaatsen, kerken en boerderijen. Historie en cultuur zijn kenmerkend, geven identiteit en zeggen iets over de geschiedenis van de omgeving en haar bewoners. Juist het behoud van erfgoed staat op de tocht omdat de overheidsuitgaven daarvoor de laatste jaren steeds meer afnemen.

- 7.5** De provincie draagt zorg voor het behoud van de Zeeuwse Bibliotheek en biedt in voldoende mate ondersteuning bij het in stand houden van lokale bibliotheekvoorzieningen. De onderzoekstak (voormalig SCOOP) van de bibliotheek hoort daar wat de SP betreft in de huidige vorm niet bij. Wel zien we er het belang van in dat onafhankelijke instituten wetenschappelijk verantwoorde informatie aandragen ter onderbouwing van provinciaal beleid.
- 7.6** De provincie behoort een actieve rol te spelen in het behouden en/of herbestemmen van cultureel erfgoed. Landschappelijk en cultureel erfgoed moet van de provincie de aandacht krijgen die het verdient. Waar nodig wordt hierin extra geïnvesteerd.
- 7.7** Jongeren tot 18 jaar mogen hun bibliotheekkaart inzetten als cultuurpas.
- 7.8** De SP wil in de komende bestuursperiode geen nieuwe bezuinigingen op cultuur.
- 7.9** De regionale journalistiek staat steeds verder onder druk door vercommercialisering van het nieuws en een ontslaggolf onder journalisten. Daardoor dreigen inwoners steeds slechter geïnformeerd te worden en kunnen bestuurders steeds meer hun gang gaan zonder journalistieke controle. Wij kiezen voor een regionale omroep waarbij niet alleen kijkcijfers maar een divers aanbod, representativiteit voor alle Zeeuwen en gedegen (onderzoeks-) journalistiek voorop dienen te staan. De provincie werkt dan ook actief mee aan behoud van onafhankelijk regionale media, waarbij ze zich uiteraard op geen enkele wijze mengt in het redactioneel beleid.

8. BESTUUR

De provincie Zeeland heeft het de afgelopen periode financieel zwaar voor haar kiezen gekregen. Het Sloeweg-debacle en de sanering van Thermphos hebben de provincie aan de rand van de financiële afgrond gebracht. Met alle gevolgen van dien. De provincie moest scherpe keuzes maken omdat er onvoldoende middelen beschikbaar zijn voor alle ambities en taken. Keuzes die niet altijd de keuze van de SP waren.

Ook netwerksturing is iets waar we de laatste jaren steeds vaker mee geconfronteerd werden. Dat komt er kort gezegd op neer dat de overheid niet meer top-down beleid oplegt maar met partners (gemeenten, organisaties en bedrijven) zaken bespreekt en organiseert. Wanneer het doel is om samen op te trekken in een netwerk en het draagvlak in de maatschappij en daarmee de effectiviteit van het gezamenlijke beleid te vergroten is er zeker wat te zeggen voor deze manier van besturen. Echter, wanneer deze manier van plannen uitwerken er voor zorgt dat democratische controle door de Provinciale Staten in het gedrang komt maakt de SP bezwaar. Om democratie goed te laten werken moet de besluitvorming transparant zijn en de afstand tussen bestuur en inwoner zo klein mogelijk zijn.

Zeeland bestaat wat betreft de SP niet alleen uit de grote steden. De toenemende focus op de vier grote steden is iets waar de SP geen voorstander van is en zich tegen zal blijven verzetten. Schaalvergroting is zelden de oplossing van problemen geweest en ook in dit geval zal een eenzijdige focus op de stedelijke gebieden geen oplossing zijn voor de uitdagingen waar Zeeland zich voor gesteld ziet.

SPEERPUNTEN BESTUUR

- 8.1** Het betrekken van inwoners bij provinciale besluiten moet altijd centraal staan. Dat betekent meer dan alleen een groep inwoners in een zaaltje bijeenroepen en minimale inspraak geven op een plan dat al in kannen en kruiken is. Omwonenden en andere betrokkenen moeten al vanaf het begin van een besluitvormingsproces zoveel mogelijk betrokken worden bij het helpen zoeken naar oplossingen en alternatieven en niet geconfronteerd worden met voorgekookte plannen en een ongelijk kennisniveau.
- 8.2** De provincie moet terughoudend zijn met publiek-private samenwerking waarbij de verdeling van verantwoordelijkheid en financiële risico's ongunstig kan uitpakken voor de provincie.
- 8.3** Provinciale stukken behoren uitsluitend 'geheim' te worden verklaard als de provincie of derden door openbaarmaking aantoonbaar (financiële) schade kunnen lijden.

- 8.4** De provincie behoort de centrale regie op te pakken om verschillen en ongezonde concurrentie tussen gemeenten te voorkomen.
- 8.5** De provincie behoort niet mee te gaan in beleid dat de markt alles beter kan dan de overheid.
- 8.6** Er dient bij Zeeland-promotie geen geld te worden gestoken in grootschalige, dan wel commerciële evenementen die ook heel goed zichzelf kunnen bedruipen. Bij Zeeland-promotie behoren juist wel activiteiten te worden ondersteund die aansluiten bij de Zeeuwse eigenheid of uitingen zijn van artistieke vrijheid, en zonder steun van de provincie niet of moeilijk van de grond zouden komen.
- 8.7** De SP bepleit zo sober mogelijke voorzieningen voor het provinciebestuur en Statenleden.
- 8.8** In (subsidie)overeenkomsten behoort de provincie beperkingen vast te leggen aan de hoogte van de beloning van bestuurders en managers.
- 8.9** Het waterschap in onze provincie doet nuttig werk maar de opkomst bij waterschapsverkiezingen is al jaren zeer teleurstellend. Mede daarom – en uit efficiëntieoverwegingen – is de SP er voorstander van om waterschappen bestuurlijk onder te brengen bij de provincies.
- 8.10** De opcenten motorrijtuigenbelasting mogen niet verder worden verhoogd en we zien er op toe dat over twee jaar de eerdere verhoging conform afspraak wordt teruggedraaid.
- 8.11** Grote evenementen die zichzelf kunnen bedruipen behoeven geen provinciale subsidie te ontvangen. Door de provincie behoort terughoudend te worden geïnvesteerd in grote topsportevenementen. Breedte- en gehandicaptensport krijgen hierop voorrang.
- 8.12** Voor bestuurders van (semi-)publieke ondernemingen waarvan de provincie aandeelhouder is, moet de beloning aan een maximum worden gesteld conform de WNT (Wet normering topinkomens). Door actief aandeelhouderschap zet de provincie zich er voor in dat de norm ook gerealiseerd wordt.
- 8.13** De SP is tegen het nodeloos rondpompen van middelen in Europa. De provincie maakt daarom passend gebruik van deze Europese middelen en fondsen. Er wordt geen project bedacht louter omdat we daarmee geld kunnen binnenhalen.
- 8.14** De SP blijft vinden dat de fractiebudgetten verlaagd behoren te worden.
- 8.15** Benoeming van externen die de provincie in een bedrijf of orgaan vertegenwoordigen moet tot stand komen via publieke werving en transparante sollicitatie- en benoemingsprocedures. Inhuur van externe deskundigheid kan soms nodig zijn, maar moet tot het minimale beperkt worden.
- 8.16** We maken een einde aan de privileges van Statenleden en bestuurders, die gratis toegang krijgen tot tientallen theatervoorstellingen, films en andere evenementen.

SP

ZEELAND.SP.NL